

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sk/38/2018
Identifikačné číslo spisu: 5018200059
Dátum vydania rozhodnutia: 26.02.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5018200059.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Judity Kokolevskej, v právnej veci žalobcu: F. Y., nar. XX. V. XXXX, bytom C., G. A. R., právne zast. JUDr. Petrom Harakálým, advokátom, so sídlom Mlynská 28, Košice, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej č. 52587-4/2017-BA zo dňa 07. decembra 2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 12. júla 2018, č. k. 27Sa/6/2018-88, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 12. júla 2018, č. k. 27Sa/6/2018-88, zamietla.

II. Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I.
Konanie pred správnym súdom

1. Krajský súd v Žiline (ďalej v texte rozhodnutia aj „krajský súd“ alebo „správny súd“) právoplatným rozsudkom zo dňa 12. júla 2018, č. k. 27Sa/6/2018-88 postupom podľa ustanovenia § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia Generálneho riaditeľa žalovanej č. 52587-4/2017-BA zo dňa 07. decembra 2017 (ďalej len „rozhodnutie žalovanej“), ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcu a potvrdené prvostupňové rozhodnutie č. 15292-25/2017-BA zo dňa 6. júla 2017, ktorým podľa § 88 a § 89 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 461/2003 Z.z.“ alebo „zákon o sociálnom poistení“) bol žalobcovi priznaný nárok na úrazovú rentu v dôsledku pracovného úrazu zo dňa 26. januára 2013, odo dňa 25. januára 2014 do 31. januára 2014 v sume 57,70 € a od 01. februára 2014 v sume 255,40 € mesačne, valorizovanú v zmysle príslušných právnych predpisov, a to na základe určenej miery poklesu pracovnej schopnosti v rozsahu 45 %.

2. Z administratívneho spisu žalovanej mal súd preukázané, že na základe žiadosti žalobcu doručenej dňa 27. mája 2014 o priznanie úrazovej renty, v dôsledku pracovného úrazu zo dňa 26. januára 2013, vydala dňa 14. júla 2014 rozhodnutie č. 41242-3/2014-BA, ktorým rozhodla, že žalobca nemá nárok na úrazovú rentu, a to z dôvodu v lekárskej správe zo dňa 30. júna 2014 určenej miery jeho poklesu pracovnej schopnosti v rozsahu 20 %. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca opravný prostriedok, o ktorom rozhodol Krajský súd Žilina rozsudkom č. k. 25Sd/213/2014-52 zo dňa 15. januára 2015. V rámci preskúmavacieho konania vykonal posudkový lekár ústredia so sídlom v Žiline opätovné posúdenie zdravotného stavu žalobcu a v lekárskej správe zo dňa 2. októbra 2014 uviedol, že podľa zamestnávateľom predloženého profesiogramu zo dňa 17. júna 2014, žalobca po vzniku pracovného úrazu zo dňa 26. januára 2013 prestal vykonávať určité činnosti, ktoré boli nahradené inými činnosťami. Rozsah prác, ktoré prestal vykonávať predstavuje 42,5 % pracovného času na pôvodnom pracovnom zaradení. V dôsledku pracovného úrazu žalobca taktiež prestal vykonávať prácu v noci. Posudkový lekár ústredia zhodnotením uvedeného určil mieru poklesu pracovnej činnosti žalobcu v rozsahu 45 %. Krajský súd v odôvodnení rozsudku zo dňa 15. januára 2015 uviedol, že vzhľadom k tomu, že v priebehu preskúmavacieho konania posudkový lekár ústredia vypracoval lekársku správu zo dňa 2. októbra 2014, v ktorej určil mieru poklesu pracovnej schopnosti žalobcu v rozsahu 45 %, zrušil rozhodnutie zo dňa 14. júla 2014 a vrátil vec žalovanej na ďalšie konanie, pričom jej úlohou bolo zabezpečiť opätovné posúdenie nároku žalobcu na úrazovú rentu pri zohľadnení skutočného popisu jeho pracovných činností.

3. Po doručení právoplatného rozsudku zo dňa 15. januára 2015 žalovanej bol opätovne posúdený zdravotný stav žalobcu posudkovou lekárkou Sociálnej poisťovne, pobočka Martin, ktorá sa v lekárskej správe zo dňa 16. marca 2015 stotožnila so závermi posudkového lekára ústredia z lekárskej správy zo dňa 2. októbra 2014 a určila mieru poklesu pracovnej schopnosti žalobcu v rozsahu 45 %. Uvedené odôvodnila tým, že žalobca podľa profesiogramu zo dňa 17. júna 2014 po vzniku pracovného úrazu zo dňa 26. januára 2013 prestal vykonávať 42,5 % prác pôvodného pracovného zaradenia a zároveň prestal vykonávať prácu v noci, čo spolu predstavuje 45 %.

4. Žalovaná rozhodnutím č. 16546-23/2015-BA zo dňa 25. marca 2015 v zmysle § 193 ods. 1 zákona o sociálnom poistení prerušila konanie z dôvodu prebiehajúceho súdneho konania pred Krajským súdom Žilina o nároku žalobcu na náhradu za bolesť v dôsledku pracovného úrazu zo dňa 26. januára 2013, a to až do právoplatného skončenia predmetného konania, nakoľko právoplatné rozhodnutie v tomto konaní mohlo ovplyvniť mieru zavinenia žalobcu za pracovný úraz zo dňa 26. januára 2013, teda aj samotné rozhodnutie o nároku žalobcu na úrazovú rentu v dôsledku pracovného úrazu. Z rozsudku Najvyššieho súdu SR č. 1Sžso/74/2015 zo dňa 14. marca 2017 vyplynulo, že miera zavinenia žalobcu za pracovný úraz zo dňa 26. januára 2013 je 0 %.

5. Žalovaná následne pokračovala v konaní a na základe zisteného skutkového stavu, vydala rozhodnutie č. 15292-25/2017-BA zo dňa 6. júla 2017, ktorým priznala žalobcovi nárok na úrazovú rentu v dôsledku pracovného úrazu zo dňa 26. januára 2013 odo dňa 25. januára 2014 do 31. januára 2014 v sume 57,70 € a odo dňa 1. februára 2014 v sume 255,40 € mesačne, valorizovanú v zmysle príslušných právnych predpisov, a to na základe určenej miery poklesu pracovnej schopnosti v rozsahu 45 %.

6. Správny súd uviedol, že podľa § 153 ods. 4 písm. a) zákona o sociálnom poistení lekárska posudková činnosť úrazového poistenia zahŕňa posudzovanie poklesu pracovnej činnosti. Percentuálnu mieru poklesu pracovnej schopnosti pri jednotlivých poškodeniach zdravia v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania zákon neurčuje. Pracovné postupy posudkových lekárov sociálneho poistenia sú v tomto smere upravené metodickými predpismi Sociálnej poisťovne a je na odbornom zhodnotení konajúceho posudkového lekára, akú konkrétnu mieru poklesu pracovnej schopnosti určí v rámci zákonom stanoveného rozmedzia 0 % až 100 %. Posudkový lekár pritom vychádza zo zdravotnej dokumentácie poškodeného obsahujúcej doložené odborné nálezy z vyšetrení a hospitalizácií, ako aj z objektívneho vyšetrenia poškodeného vykonaného priamo posudkovým lekárom. Pri posudzovaní poklesu pracovnej schopnosti poškodeného vrátane stanovenia konkrétnej percentuálnej miery tohto poklesu sa zohľadňuje:

- stupeň funkčného postihnutia organizmu následkom pracovného úrazu alebo choroby z povolania,
- pracovná náplň - profesiogram pracovného zaradenia, v ktorom pracovný úraz alebo choroba z povolania vznikli a kvalita pracovného prostredia, v ktorom sa pracovné činnosti vykonávali,
- percento pracovných úkonov popísaných v profesiograme, ktoré môže poškodený s daným funkčným postihnutím vykonávať; z profesiogramu a časovej snímky dňa posudkový lekár zistí percento pracovných úkonov z pracovného času (pracovnej zmeny) v prostredí alebo s nástrojom, ktoré boli príčinou pracovného úrazu alebo choroby z povolania, a ktoré už nemôže vykonávať a súčasne zistí percento ostatných, zostávajúcich činností, ktoré môže vykonávať,
- zohľadnenie, či bol poškodený preradený na výkon inej práce z dôvodu pracovného úrazu alebo choroby z povolania, resp. či bol s poškodeným ukončený pracovný pomer pre poškodenie zdravia alebo či poškodený môže vykonávať inú prácu, nie tú, ktorú vykonával pred pracovným úrazom alebo pred priznaním choroby z povolania,
- možnosť ďalšieho uplatnenia poškodeného u zamestnávateľa, kde poisťná udalosť vznikla, ako aj možnosť uplatnenia na trhu práce s prihliadnutím na dosiahnuté vzdelanie poškodeného (tzv. pracovná rekomandácia).

Pre stanovenie miery poklesu pracovnej schopnosti na účely úrazovej renty skutočnosť, že zamestnávateľ nemá možnosť poškodeného zamestnávať iba na niektorých z pôvodne vykonávaných pracovných činností podľa profesiogramu, nie je z posudkového hľadiska rozhodujúca.

7. Z uvedených zásad posudzovania poklesu pracovnej schopnosti na účely úrazovej renty vyplýva, že ak vzhľadom na priame následky choroby z povolania alebo pracovného úrazu je pôvodné miesto výkonu práce (prevádzka, priestory, pracovné pomôcky), prípadne druh pracovných činností pre poškodeného nevhodné, nemá to za následok stanovenie maximálnej miery poklesu pracovnej schopnosti v rozsahu 100 %. Reálna miera poklesu pracovnej schopnosti vyjadrená v percentách sa môže primerane znížiť zohľadnením stupňa poškodenia zdravia, percent pracovných činností podľa profesiogramu, ktoré poškodený môže na pôvodnom pracovisku vykonávať a ostatných uvedených posudkovo závažných skutočností.

8. Správny súd zdôraznil, že pri posudzovaní poklesu pracovnej schopnosti posudkový lekár neskúma pokles pracovných schopností poškodeného voči všetkým pracovným zaradeniam, ktoré by mohol potencionálne vykonávať, ale len voči jednému, doterajšiemu pracovnému zaradeniu, v ktorom vznikol pracovný úraz alebo choroba z povolania. Týmto sa zásadne odlišuje posudzovanie poklesu pracovnej schopnosti na účely úrazovej renty od posudzovania zdravotného stavu na účely invalidity. Z toho vyplýva, že pokles pracovnej schopnosti môže byť hodnotený iným (vyšším alebo nižším) percentom poklesu pracovnej schopnosti, ako bude miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na účely invalidity na to isté zdravotné postihnutie.

9. V predmetnej veci po podaní odvolania bol zdravotný stav žalobcu posúdený posudkovým lekárom ústredia, ktorý v lekárskej správe zo dňa 13. novembra 2017 určil mieru poklesu pracovnej schopnosti žalobcu (poškodeného) v rozsahu 45 %. Posudkový lekár ústredia uviedol, že po oboznámení sa s celou doručenou posudkovou spisovou dokumentáciou, so všetkými predloženými odbornými nálezmi, vykonal vlastné vyšetrenie. Zistil, že žalobca dňa 26. januára 2013 utrpel pracovný úraz pri oprave lisovacieho zariadenia, ktorý mu zachytil ľavú hornú končatinu, s následkami traumatickej amputácie ľavej hornej končatiny v oblasti ramena, trieštivú zlomeninu predkolenia ľavej dolnej končatiny, zlomeninu stavca L1. Bola mu vykonaná amputácia kýpťa v deň úrazu, následne opakovane robené odstránenie mŕtvych tkanív a oprava kýpťa ruky. Na ľavú dolnú končatinu bol naložený vonkajší fixátor pre zlé cievne zásobovanie, následne 11. apríla 2013 vykonaný bypass popliteotibiálny zadný, plastika na ľavom predkolení s použitím kože stehna ľavej dolnej končatiny. Pri úraze došlo k poškodeniu fibulárneho nervu vľavo (EMG verifikovaný ťažký stupeň postihnutia). Zlomenina tela stavca L1 bola riešená konzervatívne, bez výraznejšieho postihnutia nervových štruktúr. V dôsledku úrazu došlo v oblasti ľavého ramena k ťažkému funkčnému poškodeniu, stav riešený bionickou protézou s obmedzeným používaním ľavej hornej končatiny. V oblasti ľavej dolnej končatiny v dôsledku zlomeniny predkolenia došlo k obmedzeniu hybnosti v kolennom kĺbe ľahkého stupňa, v oblasti členka prepádavanie nohy na podklade poškodenia fibulárneho nervu a defektu svalstva, aktívna hybnosť v

rozsahu 15 stupňov flexie a extenzie, ostatné pohyby členka nulové, bolo možné funkčne hodnotiť ako ťažké postihnutie členkového kĺbu. Stav po zlomenine tela stavca L1 bol liečený konzervatívne, bez funkčného obmedzenia.

10. Z podstatného zamedzenia výkonu doterajších činností zamestnanca na základe porovnávania času, ktoré jednotlivým činnostiam venoval, posudkový lekár usúdil, že hlavnými činnosťami boli činnosti s najvyšším počtom hodín, pričom zo štyroch hlavných činností tri môže vykonávať, jednu nemôže. Ostatné práce v uvedenom rozsahu dvoch hodín týždenne, ktoré sú náročné na stabilitu a funkčnosť oboch rúk, nemôže vykonávať. Stav po zlomenine stavca L1 bez funkčného obmedzenia. Prestal vykonávať prácu v noci, v dôsledku čoho prichádza o príplatok.

11. Posudkový lekár uviedol, že obmedzenie výkonu doterajších činností v dôsledku funkčného postihnutia uvedené v popise pracovnej činnosti (17. júna 2014) pred pracovným úrazom dňa 26. januára 2013, ktoré na základe porovnania času, ktorý žalobca venoval jednotlivým činnostiam, aj s prihliadnutím, že nevykonáva prácu v noci, sa pohybuje v rozsahu 45 %. Žalobca je zamestnaný ako špecialista údržby, na pôvodnom pracovisku môže pracovať so zmenami uvedenými v rozpise pracovnej činnosti zo dňa 17. júna 2017. Je poškodený na účely § 88 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., lebo v dôsledku pracovného úrazu má viac ako 40 % pokles pracovnej schopnosti (miera poklesu pracovnej schopnosti v percentách 45 % od 25. januára 2014 (Kód diagnózy S82).

12. V rámci odvolacieho konania u žalovanej bolo preukázané, že vzhľadom na profesigram vypracovaný zamestnávateľom a s poukazom na lekársku správu vypracovanú posudkovým lekárom žalovanej zo dňa 13. novembra 2017, žalobca nemôže napriek poškodeniu zdravia v dôsledku pracovného úrazu zo dňa 26. januára 2013 vykonávať nasledovné pracovné činnosti pôvodného pracovného zaradenia:

- zaškoloňovanie nového supervízora - v rozsahu 7 hodín týždenne,
- opravu a práce vo výškach nad voľnou hĺbkou horolezeckou technikou - v rozsahu 2 hodín týždenne,
- práce žeriavníka - v rozsahu 2 hodín týždenne,
- obsluhu tlakových nádob - v rozsahu 2 hodín týždenne,
- práce technika pre zdvíhacie zariadenie - v rozsahu 2 hodín týždenne,
- práce vodiča vysokozdvížneho vozíka - v rozsahu 2 hodín týždenne,
- prácu v noci (v dôsledku čoho prišiel o príplatok za prácu v noci).

Z profesigramu zo dňa 17. júna 2014 bolo zistené, že žalobca po vzniku pracovného úrazu naďalej vykonáva ostatné činnosti pôvodného pracovného zaradenia bez obmedzenia:

- vyhodnotenie prestojov na predošlý deň, zber informácií o kritických zariadeniach, ich vyťažiteľnosť v nasledujúcom dni - v rozsahu 7 hodín týždenne,
- fyzickú kontrolu jednotlivých zariadení (obhliadka) - v rozsahu 8 hodín týždenne,
- prípravu materiálov pre novovytvárané projekty - v rozsahu 8 hodín týždenne.

13. Z vedeného vyplýva, že žalobca po vzniku pracovného úrazu aj naďalej vykonáva práce na pôvodnom pracovnom zaradení v rozsahu 23 hodín z týždenného pracovného času (podľa profesigramu ide o 40 hodinový týždenný pracovný čas), naopak nevykonáva práce v rozsahu 17 hodín z týždenného pracovného času, čo predstavuje 42,5 % z celkového týždenného pracovného času. Po zohľadnení nemožnosti vykonávať prácu v noci, bola preto určená miera poklesu pracovnej schopnosti žalobcu v rozsahu 45 %. Správny súd skonštatoval, že posudkoví lekári sociálneho poistenia žalovanej, ako aj samotná žalovaná nespochybnili poškodenie zdravia žalobcu. Po zohľadnení všetkých relevantných skutočností (vrátane profesigramu) je však zrejmé, že žalobca (poškodený) môže vykonávať a reálne vykonáva činnosti pôvodného pracovného zaradenia v rozsahu 55 %.

14. Pokiaľ išlo o námietku právneho zástupcu žalobcu, že žalobca vykonáva ostatné činnosti len so zvýšeným pracovným úsilím, správny súd sa stotožnil s vyjadrením žalovanej, že uvedené tvrdenie právny zástupca nijakým spôsobom nepreukázal, ide iba o jeho subjektívne tvrdenie, resp. tvrdenie žalobcu, ktoré žalovaná pri svojom rozhodovaní nemohla akceptovať. Pre žalovanú bol rozhodujúci

profesiogram vypracovaný zamestnávateľom, ako aj lekárske správy vypracované posudkovými lekármi sociálneho poistenia. Žalobca po pracovnom úraze aj naďalej vykonáva práce na pôvodnom pracovnom zaradení s úľavami, ostatné pracovné činnosti pôvodného pracovného zaradenia bez obmedzenia. Nepreukázal, že by po pracovnom úraze požiadal svojho zamestnávateľa o poskytnutie ďalších úľav resp. o zmenu pracovnej pozície (zaradenia) z dôvodu obmedzeného vykonávania ostatných pracovných činností pôvodného pracovného zaradenia (len v polovičnom rozsahu) v dôsledku pracovného úrazu. K tomuto záveru dospel správny súd na základe samotného vyjadrenia žalobcu na pojednávaní konanom dňa 12. júla 2018, kde uviedol, že zamestnávateľa nepožiadal o poskytnutie pracovných úľav z dôvodu, že práce ktoré vykonáva na základe svojej terajšej pracovnej pozície vykonáva so zvýšeným úsilím. Naopak - sám uznal, že z jeho činností v pracovnom zaradení po pracovnom úraze sa už ubrať nedá, zamestnávateľ mu upravil pracovnú náplň po pracovnom úraze, vyšiel mu v ústrety. Podľa súdu k zníženiu zvýšeného úsilia, ktoré žalobca vynakladá po pracovnom úraze, pri prácach na základe terajšej pracovnej pozície možno dospieť len ďalšou zmenou pracovnej pozície, čo však žalobca nechcel.

15. Žalovaná sa podľa názoru správneho súdu v preskúmvanej právnej veci v ďalšom priebehu administratívneho konania (po právoplatnom skončení konania vedeného na tamojšom súde pod sp. zn. 25Sd/213/2014) a pri formulovaní právnych záverov vyplývajúcich z dôkazov obsiahnutých v administratívnom spise, dôsledne riadila pokynmi Krajského súdu v Žiline uvedenými v rozsudku č. k. 25Sd/213/2014 zo dňa 15. januára 2015, ktorým bol zadáný dôkazný a právnoargumentačný rámec pre ďalšie konanie pred žalovanou o žalobcom uplatnenom nároku na úrazovú rentu.

16. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel správny súd k záveru, že rozhodnutie žalovanej vrátane postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, je v súlade so zákonom, a preto žalobu ako nedôvodnú zamietol (§ 190 SSP).

17. Účastníkom konania správny súd náhradu trov konania nepriznal. O náhrade trov žalobcu bolo rozhodnuté podľa § 167 ods. 1 SSP a contrario, lebo žalobca v konaní úspech nemal a rovnako náhradu trov súd nepriznal žalovanej, pretože neboli splnené podmienky stanovené v § 168 SSP.

II.

Kasačná sťažnosť

18. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť, odôvodnenú ustanovením § 440 ods. 1 písm. g) SSP, nakoľko krajský súd porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

19. Žalobca uviedol, že zákon č. 461/2003 Z.z. presne neupravuje spôsob hodnotenia a stanovenia číselne vyjadrenej miery poklesu pracovnej schopnosti vo vzťahu k jednotlivým pracovným povinnostiam poškodeného zamestnanca, ktoré pred pracovným úrazom vykonával. Podstatou posúdenia poklesu pracovnej schopnosti musí byť vždy posúdenie, aké činnosti vykonával poškodený u konkrétneho zamestnávateľa do vzniku pracovného úrazu, a v akej miere môže poškodený tieto konkrétne činnosti naďalej vykonávať aj po pracovnom úraze.

20. Pri porovnaní súčtu týždenného rozsahu hodín doterajšej pracovnej činnosti žalobcu a súčtu hodín časti doterajšej pracovnej činnosti žalobcu, ktorú môže žalobca vykonávať aj po úraze je zrejmé, že žalobca nemôže vykonávať nie 42,5 % týchto činností, ale až 60 - 64 % týchto činností. Pre porovnanie žalobca poukázal na rozsah činností vykonávaných pred úrazom a po úraze:

- vyhodnotenie prestojov na predošlý deň, zber informácií o kritických zariadeniach, ich vyťažiteľnosť v nasledujúcom dni - pred úrazom vykonával v rozsahu 10 hodín, po úraze môže vykonávať len v rozsahu 5 hodín týždenne,
- zaškoloňovanie nového supervízora - pred úrazom v rozsahu 10 hodín týždenne, po úraze už túto činnosť vykonávať nemôže,
- fyzická kontrola jednotlivých zariadení, naplánovanie potrebných opráv zariadení, kontrola potrebných náhradných dielov, zabezpečenie safety povolení, spracovanie pracovných postupov pri konkrétnych opravách - pred úrazom v rozsahu 10 - 15 hodín týždenne, po úraze v rozsahu 5 hodín,

- oprava a práce vo výškach a nad voľnou hĺbkou horolezeckou technikou - pred úrazom v rozsahu 2 hodín týždenne, po úraze už túto činnosť vykonávať nemôže,
- práce žeriavnika a viazača bremien - pred úrazom v rozsahu 2 hodín týždenne, po úraze už túto činnosť vykonávať nemôže,
- obsluha tlakových nádob - pred úrazom v rozsahu 2 hodín týždenne, po úraze už túto činnosť vykonávať nemôže,
- práce technika pre zdvíhacie zariadenia - pred úrazom v rozsahu 2 hodín týždenne, po úraze už túto činnosť vykonávať nemôže,
- práce vodiča vysokozdvížneho vozíka nad 5 t - pred úrazom v rozsahu 2 hodín týždenne, po úraze už túto činnosť vykonávať nemôže,
- príprava materiálov pre novovytvárané projekty - pred úrazom v rozsahu 10 hodín týždenne, po úraze môže vykonávať v rovnakom rozsahu, pričom je irelevantné, že po úraze túto činnosť vykonáva až v rozsahu 15 hodín, nakoľko pre posúdenie poklesu pracovnej schopnosti je totiž podstatné, koľko času tejto činnosti venoval pred úrazom a v akom rozsahu z tohto pôvodného času môže túto činnosť vykonávať aj naďalej.

21. Na iné činnosti, ktoré žalobca vykonáva po úraze nemožno pri posudzovaní poklesu pracovnej schopnosti prihliadať, pretože nejde o doterajšiu činnosť zamestnanca, a teda tieto činnosti tvorili pracovný čas v rozsahu 50 až 55 hodín, pričom po úraze z týchto činností nemôže žalobca vykonávať činnosti v rozsahu 30 až 35 hodín, t. j. 60 až 64 %. Z uvedeného prepočtu je podľa žalobcu zrejmé, že miera poklesu pracovnej schopnosti bola stanovená zo strany žalovaného nesprávne.

22. K zvýšenému pracovnému úsiliu, ktoré musí vynakladať, aby mohol vykonávať aspoň určitú časť doterajšej činnosti žalobca poukázal na § 198 ods. 1 zák. č. 311/2001 Z.z. Zákonníka práce, ktorý do 31. decembra 2003 upravoval, že pri výpočte sumy náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity, ktorá vznikla v príčinnej súvislosti s pracovným úrazom, sa neprihliada na zárobok zamestnanca, ktorý dosiahol zvýšeným pracovným úsilím. Aj keď je už uvedená právna úprava neúčinná, tak je potrebné aj naďalej potrebné uplatňovať princíp, podľa ktorého nie je možné prihliadať v súvislosti s náhradou zárobku poškodeného na časť zárobku, ktorú síce naďalej po pracovnom úraze dosahuje, ale len za pomoci zvýšeného pracovného úsilia. Teda ak časť činností vykonáva poškodený po úraze len v dôsledku zvýšeného pracovného úsilia, nemôže sa na túto činnosť prihliadať, nakoľko táto nie je skutočnou doterajšou činnosťou zamestnanca. Ak takúto činnosť poškodený pred úrazom vykonával, vynakladal pri nej úsilie nižšej intenzity, a táto činnosť má teda iné kvalitatívne parametre. Krajský súd odmietol námietky žalobcu o vynakladaní väčšieho úsilia z dôvodu, že zvýšené pracovné úsilie nijakým spôsobom nepreukázal, avšak na preukázanie tohto tvrdenia nie je potrebné vykonať žiadne osobitné či špeciálne dokazovanie, ale je potrebné vo vzájomnej súvislosti posúdiť zdravotné postihnutia žalobcu a obsah činností, ktoré žalobca aj po úraze vykonáva.

23. Podľa názoru žalobcu je potrebné posúdiť rozsah časti jeho doterajšej činnosti, ktorú vykonáva aj po pracovnom úraze s prihliadnutím na skutočnosť, že musí vynaložiť na výkon časti svojej doterajšej činnosti aj zvýšené pracovné úsilie, a potom správne a spravodlivo určená miera poklesu pracovnej schopnosti by predstavovala minimálne 70 %.

24. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalobca navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 12. júla 2018, č. k. 27Sa/6/2018-88, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 12. júla 2018, č. k. 27Sa/6/2018-88, zmenil tak, že zruší napadnuté rozhodnutie žalovanej č. 52587-4/2017-BA zo dňa 07. decembra 2017 a vec jej vráti na ďalšie konanie. Žalobca zároveň žiadal priznať náhradu trov kasačného konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

III.

Vyjadrenie ku kasačnej sťažnosti

25. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú

sťažnosť žalobcu podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol a žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

26. Poukázala tiež na skutočnosť, že podľa profesiogramu vypracovaného zamestnávateľom žalobcu, tento vykonáva po pracovnom úraze aj naďalej vyhodnotenie prestojov za predošlý deň, zber informácií o kritických zaradeniach, ich vyťažiteľnosť v nasledujúcom dni, fyzickú kontrolu jednotlivých zariadení, prípravu materiálov pre novovytvorené projekty spolu v rozsahu 23 hodín týždenne, a naopak nevykonáva práce pôvodného pracovného zaradenia spolu v rozsahu 17 hodín z týždenného pracovného času, t. j. 42,5 % z celkového týždenného pracovného času, pričom po zohľadnení nemožnosti vykonávať prácu v noci je potrebné považovať výslednú mieru poklesu pracovnej činnosti v rozsahu 45 % za primeranú a správnu.

27. Žalovaná ďalej poukázala na to, že pre určenie miery poklesu pracovnej schopnosti nie je rozhodujúca subjektívna miera úsilia vynaloženého na výkon danej činnosti, ale skutočnosť či žalobca v dôsledku pracovného úrazu túto činnosť môže alebo nemôže vykonávať. Nesúhlasila s názorom žalobcu o analogickom uplatnení neúčinného právneho predpisu týkajúceho sa náhrady za stratu na zárobku.

28. Žalobca nedoložil do konania žiadne nové dôkazy, ktoré by odôvodňovali zmenu rozsudku krajského súdu, pričom dôvody, ktoré uviedol v kasačnej sťažnosti sú tie isté, ktoré uviedol aj v podanej žalobe.

IV.

Posúdenie veci kasačným súdom

29. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 452 ods. 1 SSP v spojení s § 439 SSP preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 2 písm. a/ SSP), preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednohlasne (§ 464 v spojení s § 139 ods. 4 SSP) dospel k záveru, že kasačnej sťažnosti nemožno priznať úspech.

30. Kasačný súd rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu SR. Rozsudok bol verejne vyhlásený 26. februára 2020 (§ 137 ods. 4 SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

31. Podľa § 438 ods. 1 SSP kasačnou sťažnosťou možno napadnúť právoplatné rozhodnutie krajského súdu.

32. Podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

33. Podľa § 454 SSP na rozhodnutie kasačného súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

34. Podľa § 461 SSP kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

35. Úlohou správneho súdu v predmetnej veci bolo posúdiť existenciu zákonných podmienok, odôvodňujúcich vydanie rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, ktorým konečným spôsobom rozhodol o výške úrazovej renty priznanej žalobcovi titulom pracovného úrazu, ktorý utrpel dňa 26. januára 2013.

36. Podľa § 88 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. poškodený má nárok na úrazovú rentu, ak v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania má viac ako 40-percentný pokles schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť zamestnanca alebo činnosť osoby uvedenej v § 17 ods. 2 (ďalej len „pokles pracovnej schopnosti“) a nedovršil dôchodkový vek alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

37. Podľa § 88 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z.z. pokles pracovnej schopnosti sa posudzuje na účely odseku 1 v súvislosti s plnením pracovných úloh uvedených v § 8 ods. 4 alebo s činnosťami uvedenými v § 17 ods. 2, alebo v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh, alebo v priamej súvislosti s týmito činnosťami. Pokles pracovnej schopnosti sa opätovne posúdi, ak sa predpokladá zmena vo vývoji pracovnej schopnosti. Pri posudzovaní poklesu pracovnej schopnosti sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu.

38. Podľa § 89 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. suma úrazovej renty sa určí ako súčin 30,4167-násobku sumy zodpovedajúcej 80 % denného vymeriavacieho základu poškodeného a koeficientu určeného ako podiel čísla zodpovedajúceho percentuálnemu poklesu pracovnej schopnosti a čísla 100.

39. Podľa § 89 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z., ak sa poškodenému vypláca invalidný dôchodok, zníži sa suma úrazovej renty určená podľa odseku 1 o sumu tohto dôchodku. Úrazová renta sa vypláca v sume zníženej podľa prvej vety aj vtedy, ak zanikol nárok na výplatu dôchodkovej dávky.

40. Podľa § 89a zák. č. 461/2003 Z.z. nárok na úrazovú rentu zaniká dňom dovŕšenia dôchodkového veku alebo dňom priznania predčasného starobného dôchodku.

41. Podľa § 195 zák. č. 461/2003 Z.z. organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav vecí, a na ten účel obstará potrebné podklady na rozhodnutie. Podkladom na rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe organizačnej zložke Sociálnej poisťovne z jej činnosti. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne pri posudzovaní vecí objasňuje rovnako dôkladne všetky rozhodujúce skutočnosti bez ohľadu na to, či svedčia v prospech, alebo v neprospech účastníka konania.

42. Podľa § 196 ods. 6 zák. č. 461/2003 Z.z. účastník konania je povinný navrhnuť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne rozhodne, ktoré z dôkazov sa vykonajú. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne je povinná vykonať aj iné dôkazy, ktoré účastníci konania nenavrhlí, ak sú potrebné na zistenie a objasnenie skutočného stavu vecí.

43. Podľa § 196 ods. 7 zák. č. 461/2003 Z.z. organizačná zložka Sociálnej poisťovne hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz osobitne a všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti.

44. Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej o nároku žalobcu na úrazovú rentu.

45. Ustanovenie § 88 zák. č. 461/2003 Z.z. vymedzuje nasledovný okruh podmienok potrebných pre vznik nároku na úrazovú rentu, a to že

1. poškodený musel utrpieť pracovný úraz,
2. poškodený má viac ako 40-percentný pokles schopnosti vykonávať činnosť,
3. uvedený pokles je výslovne zapríčinený utrpeným pracovným úrazom a
4. poškodený nedovŕšil dôchodkový vek alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

46. V danom prípade nebol medzi stranami sporný vznik nároku žalobcu na úrazovú rentu, ale miera poklesu schopnosti žalobcu vykonávať činnosť zapríčinená utrpeným pracovným úrazom zo dňa 26. januára 2013.

47. Úrazová renta je pravidelnou peňažnou dávkou úrazového poistenia, ktorá má poškodenej osobe zmierniť pokles zárobku v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania po jeho opätovnom zaradení do pracovného procesu a kompenzovať tak pokles schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť, t. j. činnosť vykonávanú pred vznikom pracovného úrazu alebo choroby z povolania. Na úrazovú rentu

ako dávku poskytovanú z úrazového poistenia má po splnení podmienok stanovených zákonom nárok zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16 zákona a fyzická osoba spadajúca do osobného rozsahu úrazového poistenia podľa § 17 ods. 2 zákona, ktorý v § 83 pre účely poskytovania úrazových dávok definuje tieto osobu ako poškodenú, ak utrpela pracovný úraz alebo sa u nej zistila choroba z povolania. Základnou podmienkou tak je, aby pokles pracovnej schopnosti bol v priamej súvislosti s utrpeným pracovným úrazom, t. j. že uvedený pokles pracovnej činnosti je výslovne zapríčinený pracovným úrazom, resp. chorobou z povolania.

48. Podkladom pre vydanie napadnutého rozhodnutia žalovanej bola lekárska správa posudkového lekára sociálneho poistenia MUDr. M. S. zo dňa 13. novembra 2017, v ktorom konštatoval, že žalobca má obmedzenie výkonu doterajších činností v dôsledku funkčného postihnutia uvedené v popise pracovnej činnosti zo dňa 17. júna 2014 pred predmetným pracovným úrazom, ktoré na základe porovnania času, ktorý žalobca venoval jednotlivým činnostiam aj s prihliadnutím, že nevykonáva prácu v noci sa pohybuje v rozsahu 45 %.

49. Z popisu pracovnej činnosti žalobcu zo dňa 17. júna 2014 predloženého zamestnávateľom žalobcu, kasačný súd zistil, že v rámci týždenného pracovného času žalobca môže vzhľadom na funkčné obmedzenia vykonávať tieto pracovné úlohy:

- vyhodnotenie prestojov za predošlý deň, zber informácií o kritických zariadeniach, ich vyťažiteľnosť v nasledujúcom dni v rozsahu 7 - 8 hod. týždenne tak pred úrazom ako aj po úraze,
- zaškoľovanie nového supervízora (zadelenie prác medzi jednotlivých smenových technikov, evidencia prestojov a nápravných opatrení v SAP-e, evidencia denných inšpekcií) v rozsahu 7 - 8 hod. týždenne pred úrazom, po úraze nemôže vykonávať,
- fyzická kontrola jednotlivých zariadení (obhliadka) naplánovanie potrebných opráv zariadení do konca pracovného týždňa, kontrola potrebných nahraných dielov, zabezpečenie safety povolení pre výkon prác podliehajúcich safety povoleniam (zváranie, brúsenie a pod.), spracovanie pracovných postupov pri konkrétnych opravách v rozsahu 8 - 10 hod. týždenne tak pred úrazom ako aj po úraze,
- vykonávanie opráv a prác vo výškach nad voľnou hĺbkou horolezeckou technikou vzhľadom na funkčné postihnutie, trvanie 2 hod. týždenne, po úraze nemôže vykonávať,
- vykonávanie prác žeriavníka a viazača bremien, kde je tiež potrebná dobrá stabilita a funkčnosť oboch rúk, trvanie 2 hod. týždenne, po úraze nemôže vykonávať,
- vykonávanie prác obsluhy tlakových nádob, taktiež vzhľadom na funkčné postihnutie, trvanie 2 hod. týždenne, po úraze nemôže vykonávať,
- vykonávanie prác technika pre zdvíhacie zariadenia trvanie 2 hod. týždenne, po úraze nemôže vykonávať,
- vykonávanie prác vodiča vysokozdvížneho vozíka nad 5 ton trvanie 2 hod. týždenne, po úraze nemôže vykonávať,
- príprava materiálov pre novovytvárané projekty (špecifikácia dielov, projektovej dokumentácie, podmienok pre zadávanie externým dodávateľom) v rozsahu 8 hod. týždenne tak pred úrazom ako aj po úraze môže vykonávať.

50. Na pracovné úlohy, ktorými bol žalobca poverený až po pracovnom úraze správne žalovaná neprihliadala. Z uvedeného vyplýva, že žalobca môže po úraze stále vykonávať z pôvodného rozsahu prác 40 hodín týždenne prácu v rozsahu 23 hodín, t. j. 57,50 % a nemôže vykonávať prácu v rozsahu 17 hodín, t. j. 42,50 %, pričom s poukazom na nemožnosť vykonávať prácu v noci žalovaná určila 45-percentný pokles schopnosti vykonávať činnosť.

51. K námietke žalobcu, že podstatou posúdenia poklesu pracovnej schopnosti musí byť vždy posúdenie, aké činnosti vykonával poškodený u konkrétneho zamestnávateľa do vzniku pracovného úrazu a v akej miere môže poškodený tieto konkrétne činnosti naďalej vykonávať aj po pracovnom úraze, kasačný súd uvádza, že ako vyplýva z vyššie uvedeného žalovaná pri určovaní miery poklesu pracovnej schopnosti posúdila práve takéto činnosti.

52. K námietke žalobcu, že pri porovnaní súčtu týždenného rozsahu hodín doterajšej pracovnej činnosti

žalobcu a súčtu hodín časti doterajšej pracovnej činnosti žalobcu, ktorú môže žalobca vykonávať aj po úraze je zrejmé, že žalobca nemôže vykonávať 60 - 64 % týchto činností poukazujúc na rozsah činností vykonávaných pred úrazom a po úraze, kasačný súd uvádza, že žalovaná vychádza z popisu pracovnej činnosti žalobcu predloženého jeho zamestnávateľom, ktorý je v danom smere pre ňu záväzný a ktorý žalobca ani kvalifikovane nespochybnil.

53. K námietkam žalobcu týkajúcim sa zvýšeného pracovného úsilia, kasačný súd zhodne s krajským súdom uvádza, že pre žalovanú je rozhodujúci profesiogram vypracovaný zamestnávateľom, ako aj lekárske správy vypracované posudkovými lekármi sociálneho poistenia, a porovnanie rozsahu pracovných úloh vykonávaných pred úrazom a po pracovnom úraze. V danom prípade žalovaná nemohla prihliadať na subjektívne tvrdenia žalobcu o zvýšenom pracovnom úsilí, keď tieto žalobca nijakým spôsobom nepreukázal. K namietanému použitiu § 198 ods. 1 Zákonníka práce - ktorý do 31. decembra 2003 upravoval, že pri výpočte sumy náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity, ktorá vznikla v príčinnej súvislosti s pracovným úrazom, sa neprihliada na zárobok zamestnanca, ktorý dosiahol zvýšeným pracovným úsilím - kasačný súd poukazuje na to, že žalovaná nemôže pri svojom rozhodovaní prihliadať na neúčinný právny predpis.

54. Kasačný súd zároveň zdôrazňuje, že pokiaľ žalobca chcel relevantným spôsobom spochybníť správnosť záverov posudkových lekárov, mal možnosť sám zabezpečiť znalecký posudok, s ktorým by sa ako s dôkazom museli všeobecné súdy vysporiadať, respektíve mal preukázateľne spochybníť popis jeho činností predložený jeho zamestnávateľom. V tejto súvislosti kasačný súd pripomína aj zásadu „vigilantibus iura scripta sunt“, ktorá zdôrazňuje aj vlastné pričinenie na ochranu svojich práv vyžadujúc, aby aj žalobca sledoval svoje subjektívne práva a robil také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu. Táto zásada predpokladá, že žalobca musí využiť prostriedky, ktoré poskytuje zákon, a následne vykonať potrebné opatrenia, aby nedošlo k porušeniu jeho práv.

55. Kasačný súd vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu a s prihliadnutím na ustanovenie § 461 SSP dospel k záveru, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozsudku, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku. S týmito sa kasačný súd stotožňuje v celom rozsahu.

56. Kasačný súd zároveň uvádza, že „Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Taktiež podľa už mnohonásobne judikovaného názoru ústavného súdu základné práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôžu byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 111/2017-17 z 8. marca 2017).

57. Vzhľadom na uvedené skutočnosti kasačný súd rozhodol podľa § 461 SSP tak, že kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

58. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 v spojení s § 467 ods. 1 SSP ak, že účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznal, nakoľko sťažovateľ nebol úspešný a dôvod pre priznanie náhrady trov konania žalovanej nezistil.

59. Tento rozsudok kasačného súdu bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.